අඞ්ගුත්තරනිකායෙ

තිකනිපාතපාළි

පඨමො පණ්ණාසකො

3. පුග්ගලවග්ගො

(2)

ගිලානසුත්තං

අඞ්ගුත්තරනිකායෙ

තිකනිපාතපාළි

පඨමො පණ්ණාසකො

3. පුග්ගලවග්ගො

2. ගිලානසුත්තං

22. ‘‘තයොමෙ, භික්ඛවෙ, ගිලානා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො? ඉධ, භික්ඛවෙ, එකච්චො ගිලානො ලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි අලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, ලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි අලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං අලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං නෙව වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා.

‘‘ඉධ පන, භික්ඛවෙ, එකච්චො ගිලානො ලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි අලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, ලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි අලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං අලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා.

‘‘ඉධ පන, භික්ඛවෙ, එකච්චො ගිලානො ලභන්තොව සප්පායානි භොජනානි නො අලභන්තො, ලභන්තොව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලභන්තො, ලභන්තොව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලභන්තො වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා.

‘‘තත්‍ර, භික්ඛවෙ, ය්වායං ගිලානො ලභන්තොව සප්පායානි භොජනානි නො අලභන්තො, ලභන්තොව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලභන්තො, ලභන්තොව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලභන්තො වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා, ඉමං ඛො, භික්ඛවෙ, ගිලානං පටිච්ච ගිලානභත්තං අනුඤ්ඤාතං ගිලානභෙසජ්ජං අනුඤ්ඤාතං ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤාතො. ඉමඤ්ච පන, භික්ඛවෙ, ගිලානං පටිච්ච අඤ්ඤෙපි

ගිලානා උපට්ඨාතබ්බා. ඉමෙ ඛො, භික්ඛවෙ, තයො ගිලානා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

‘‘එවමෙවං ඛො, භික්ඛවෙ, තයොමෙ ගිලානූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො? ඉධ, භික්ඛවෙ, එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය අලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, ලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය අලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය නෙව ඔක්කමති නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

‘‘ඉධ, පන, භික්ඛවෙ, එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය අලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, ලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය අලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය ඔක්කමති නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

‘‘ඉධ පන, භික්ඛවෙ, එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තොව තථාගතං දස්සනාය නො අලභන්තො, ලභන්තොව තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය නො අලභන්තො ඔක්කමති නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

‘‘තත්‍ර, භික්ඛවෙ, ය්වායං පුග්ගලො ලභන්තොව තථාගතං දස්සනාය නො අලභන්තො, ලභන්තොව තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය නො අලභන්තො ඔක්කමති නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං, ඉමං ඛො භික්ඛවෙ, පුග්ගලං පටිච්ච ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤාතා. ඉමඤ්ච පන, භික්ඛවෙ, පුග්ගලං පටිච්ච අඤ්ඤෙසම්පි ධම්මො දෙසෙතබ්බො. ‘‘ඉමෙ ඛො, භික්ඛවෙ, තයො ගිලානූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මි’’න්ති.

ගිලානසුත්තවණ්ණනා (අට්ඨකථා)

22. දුතියෙ **සප්පායානීති** හිතානි වුද්ධිකරානි. **පතිරූපන්ති** අනුච්ඡවිකං. **නෙව වුට්ඨාති තම්හා ආබාධාති** ඉමිනා අතෙකිච්ඡෙන වාතාපමාරාදිනා රොගෙන සමන්නාගතො නිට්ඨාපත්තගිලානො කථිතො. **වුට්ඨාති තම්හා ආබාධාති** ඉමිනා ඛිපිතකකච්ඡුතිණපුප්ඵකජරාදිභෙදො අප්පමත්තආබාධො කථිතො. **ලභන්තො සප්පායානි භොජනානි නො අලභන්තොති** ඉමිනා පන යෙසං පටිජග්ගනෙන ඵාසුකං හොති, සබ්බෙපි තෙ ආබාධා කථිතා. එත්ථ ච **පතිරූපො උපට්ඨාකො** නාම ගිලානුපට්ඨාකඅඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො දක්ඛො අනලසො වෙදිතබ්බො. **ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤාතොති** භික්ඛුසඞ්ඝෙන දාතබ්බොති අනුඤ්ඤාතො. තස්මිඤ්හි ගිලානෙ අත්තනො ධම්මතාය යාපෙතුං අසක්කොන්තෙ භික්ඛුසඞ්ඝෙන තස්ස භික්ඛුනො එකො භික්ඛු ච සාමණෙරො ච ‘‘ඉමං පටිජග්ගථා’’ති අපලොකෙත්වා දාතබ්බා. යාව පන තෙ තං පටිජග්ගන්ති, තාව ගිලානස්ස ච තෙසඤ්ච ද්වින්නං යෙනත්ථො, සබ්බං භික්ඛුසඞ්ඝස්සෙව භාරො.

අඤ්ඤෙපි ගිලානා උපට්ඨාතබ්බාති ඉතරෙපි ද්වෙ ගිලානා උපට්ඨාපෙතබ්බා. කිං කාරණා? යොපි හි නිට්ඨපත්තගිලානො, සො අනුපට්ඨීයමානො ‘‘සචෙ මං පටිජග්ගෙය්‍යුං, ඵාසුකං මෙ භවෙය්‍ය. න ඛො පන මං පටිජග්ගන්තී’’ති මනොපදොසං කත්වා අපායෙ නිබ්බත්තෙය්‍ය. පටිජග්ගියමානස්ස පනස්ස එවං හොති ‘‘භික්ඛුසඞ්ඝෙන යං කාතබ්බං, තං කතං. මය්හං පන කම්මවිපාකො ඊදිසො’’ති. සො භික්ඛුසඞ්ඝෙ මෙත්තං පච්චුපට්ඨාපෙත්වා සග්ගෙ නිබ්බත්තිස්සති. යො පන අප්පමත්තකෙන බ්‍යාධිනා සමන්නාගතො ලභන්තොපි අලභන්තොපි වුට්ඨාතියෙව, තස්ස විනාපි භෙසජ්ජෙන වූපසමනබ්‍යාධි භෙසජ්ජෙ කතෙ ඛිප්පතරං වූපසම්මති. සො තතො බුද්ධවචනං වා උග්ගණ්හිතුං සක්ඛිස්සති, සමණධම්මං වා කාතුං සක්ඛිස්සති. ඉමිනා කාරණෙන ‘‘අඤ්ඤෙපි ගිලානා උපට්ඨාතබ්බා’’ති වුත්තං.

නෙව ඔක්කමතීති නෙව පවිසති. **නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තන්ති** කුසලෙසු ධම්මෙසු මග්ගනියාමසඞ්ඛාතං සම්මත්තං. ඉමිනා පදපරමො පුග්ගලො කථිතො. දුතියවාරෙන උග්ඝටිතඤ්ඤූ ගහිතො සාසනෙ නාලකත්ථෙරසදිසො බුද්ධන්තරෙ එකවාරං පච්චෙකබුද්ධානං සන්තිකෙ ඔවාදං ලභිත්වා පටිවිද්ධපච්චෙකබොධිඤාණො ච. තතියවාරෙන විපඤ්චිතඤ්ඤූ පුග්ගලො කථිතො, නෙයයො පන තන්නිස්සිතොව හොති.

ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤාතාති මාසස්ස අට්ඨ වාරෙ ධම්මකථා අනුඤ්ඤාතා. **අඤ්ඤෙසම්පි ධම්මො දෙසෙතබ්බොති** ඉතරෙසම්පි ධම්මො කථෙතබ්බො. කිං කාරණා? පදපරමස්ස හි ඉමස්මිං අත්තභාවෙ ධම්මං පටිවිජ්ඣිතුං අසක්කොන්තස්සාපි අනාගතෙ පච්චයො භවිස්සති. යො පන තථාගතස්ස රූපදස්සනං ලභන්තොපි අලභන්තොපි ධම්මවිනයඤ්ච සවනාය ලභන්තොපි අලභන්තොපි ධම්මං අභිසමෙති, සො අලභන්තො තාව අභිසමෙති. ලභන්තො පන ඛිප්පමෙව අභිසමෙස්සතීති ඉමිනා කාරණෙන තෙසං ධම්මො දෙසෙතබ්බො. තතියස්ස පන පුනප්පුනං දෙසෙතබ්බොව.

ගිලානසුත්තවණ්ණනා (ටීකා)

22. දුතියෙ **හිතානී**ති හබ්‍යානි. **වුද්ධිකරානී**ති ආරොග්‍යාදිවුද්ධිකරානි. **අනුච්ඡවික**න්ති උපට්ඨානකිරියාය අනුරූපං. **වාතාපමාරරොගෙනා**ති වාතරොගෙන ච අපමාරරොගෙන ච, වාතනිදානෙන වා අපමාරරොගෙන. **නිට්ඨප්පත්තගිලානො**ති ‘‘ඉමිනා රොගෙන න චිරස්සෙව මරිස්සතී’’ති නිට්ඨං පත්තො ගිලානො. **බිපිතකං** නාම වමථුරොගො. **කච්ඡූ**ති ථුල්ලකච්ඡුආබාධො. **තිණපුප්ඵකජරො** විසමවාතසම්ඵස්සජරොගො. **යෙස**න්ති යෙසං රොගානං. **පටිජග්ගනෙනා**ති පටිකාරමත්තෙන. **ඵාසුක**න්ති බ්‍යාධිවූපසමනෙන සරීරස්ස ඵාසුභාවො. බ්‍යාධිනිදානසමුට්ඨානජානනෙන **පණ්ඩිතො,** පටිකාරකිරියාය යුත්තකාරිතාය **දක්ඛො,** උට්ඨානවීරියසම්පත්තියා **අනලසො.**

පදපරමො පුග්ගලො කථිතො සම්මත්තනියාමොක්කමනස්ස අයොග්‍යභාවතො. අලභන්තොව තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවනාය ඔක්කමති නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං පච්චෙකබොධිං. **ය**න්ති, යතො. **ඔවාදං ලභිත්වා**ති ආභිසමාචාරිකවත්තං ඔවාදමත්තං. එත්තකොපි හි තස්ස හිතාවහොති. **තන්නිස්සිතොවා**ති විපඤ්චිතඤ්ඤූනිස්සිතොව හොති. **පුනප්පුනං දෙසෙතබ්බොව** සම්මත්තනියාමොක්කමනස්ස යොග්‍යභාවතො.

ගිලානසුත්තවණ්ණනා නිට්ඨිතා.